

Muistio

18.1.2023

VN/1175/2023
VN/1175/2023-MMM-3

MMM:n asiantuntijalausunto; Maa- ja metsätalousvaliokunta 20.1.2023 klo 9.30; E 146/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission vuoden 2023 työohjelma "Luja ja yhtenäinen Unioni"

Maa- ja metsätalousministeriö näkee ennakkovaikuttamisen tehostamisen tärkeänä. Systemaattinen vuosittainen toimintamalli lisää eri osapuolten tietoisuutta asiasta ja vahvistaa ennakkovaikuttamista. Valtioneuvoston tasolla määritetyt pääprioriteetit lisäävät osaltaan ennakkovaikuttamisen tehokkuutta ja tuovat niille näkyvyyttä.

Komission ohjelmassa mainittujen uusien aloitteiden ja muiden asioiden lisäksi tarvitaan ennakkovaikuttamista ja vaikuttamista myös laajemmissa asiakokonaisuuksissa. Esimerkiksi metsiin liittyy useita politiikkatoimia.

E-kirjeessä korostetaan tarvetta jatkaa EU:n kehittämistä entistä kestävämmäksi, kilpailukykyiseksi, sosiaalisesti eheäksi, yhteiset arvot jakavaksi ja ilmastoneutraaliksi huolimatta useista viimeaikaisista kriiseistä. Kriisit ovat tuoneet ja korostaneet EU:n riippuvuuksien hallinnan ja strategisen autonomian merkitystä; maa- ja metsätalousministeriö korostaa tässä yhteydessä ruokaturvan merkitystä. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vaarantanut ihmisten ruokaturvaa kaikilla tasoilla; globaalisti, EU:ssa ja kansallisesti.

Valtioneuvoston priorisoi komission työohjelmassa kriittisiä raaka-aineita koskevaa säädöstä, EU:n monivuotisen rahoituskehityksen tarkastelua ja mahdollista tarkistusta (ml. uudet omat varat) sekä maaperän terveyttä koskevaa aloitetta. Maa- ja metsätalousministeriölle erityisen tärkeitä näistä ovat monivuotinen rahoituskehys ja maaperän terveys.

EU:n monivuotisesta rahoituskehuksesta kohdistuu nykyisellä rahoituskehyskaudella 2021-2027 EU:n yhteiseen maatalouspolitiikan rahoitukseen noin 30%. Vuonna 2021 noin 53 prosenttia Suomen saamista tuloista Euroopan unionista muodostui maatalouden rahoituksesta.

Suomen yleiset EU:n monivuotisia rahoituskehyksiä koskevat tavoitteet koordinoidaan VNK:n johdolla. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan käytettävän rahoituksen tulee säilyä vakaana, vaikuttavana ja riittävänä ottaen huomioon myös nykyisen inflaatiokehityksen. Maaseudun kehittämistä koskevan politiikan tulee jatkua vahvana. Yhteisessä politiikassa huomioidaan ympäristöön ja ilmastoon liittyvät tavoitteet jatkossakin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Osana EU maaperästrategiaa komissio esittää aloitetta maaperän terveyteen liittyen. Maaperästrategiaa on käsitelty E-kirjeessä E 16/2022 vp. Maaperän terveyttä koskevassa aloitteessa (Soil health law) hankkeen seurantavastuu valtioneuvostossa on ympäristöministeriössä. Erityisesti maaperän kestävään käyttöön liittyvät kysymykset koskettavat laajasti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaa, joten MMM on aktiivisesti mukana ja ministeriöt tekevät asiassa yhteistä ennakkovaikuttamista. Maaperäsäädöksen valmistelu on komissiossa käynnissä ja ehdotus on tulossa ennakkotiedon mukaan kesäkuussa 2023. Odotuksena on, että säädös annettaisiin direktiivinä.

Maaperäsäädöksen merkitys maa- ja metsätalouteen riippuu esityksen lopullisesta muodosta. Maaperään kohdistuu jo tällä hetkellä paljon suoraa- sekä epäsuoraa säätelyä, joten aloitteen valmistelussa komission tulee arvioida täysin uudesta lainsäädäntöesityksestä syntyvä lisäarvo suhteessa jo olemassa olevaan ja ehdotettuun lainsäädäntöön. Maa- ja metsätalouteen vaikuttavat mm. nitraatti-, vesipuite- ja luontodirektiivit sekä kasvinsuojeluaineita ja lannoitteita koskevat säädökset. Yhteinen maatalouspolitiikka sisältää paljon maaperän tilan parantamiseen tähtääviä toimia. Suomi korostaa ristikkäisvaikutusten ja koherenssin huomioimista EU:n maaperästrategian ja muiden jo olemassa olevien tai vireillä olevien lainsäädäntöehdotusten välillä. Esimerkiksi ennallistamislainsäädäntöehdotukseen sisältyy myös maaperään vaikuttavia toimia sekä seurantaa. Kustannustehokkuus on tärkeää ja mahdollisten uusien kustannusten tulee olla suhteessa niistä saavutettavaan mahdolliseen lisäarvoon. Huomiota kiinnitettävä jäsenvaltioiden erilaisiin olosuhteisiin huomioiden ympäristölliset, taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat sekä alueelliset vaikutukset. Tärkeää on taata laaja kansallinen liikkumavara.

Ennakkotietojen perusteella komissio aikoo esittää maaperän hyvän tilan määrittelyä ja siihen liittyviä indikaattoreita, maaperän kestävä käytön määrittelyä, tavoitetta ravinteiden vähenemisen estämiseksi, seurantatodistusta maamassoille, pilaantuneisiin maihin liittyviä toimia sekä maaperän tilan seurannan järjestämistä ja raportointia. Suomen osalta erityiskysymyksenä on turvemaiden käyttö ja hoito. Mikäli komissio esittää tavoitteita maatalouteen kivennäismaiden osalta, tulee tässä huomioida maaperän ominaisuudet ja eri jäsenmaiden tilanteet. Metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen kompetenssiin, mikä tulee ottaa valmistelussa huomioon, erityisesti maaperän kestävä käyttöä määriteltäessä. Maaperän tilan seuranta on tärkeää suunnitella riskiperusteisesti ja kohdennetusti. Seurannan toimeenpanon tulisi tapahtua vaiheittain hyödyntäen parasta mahdollista tietoa ja kansallisten tutkimuslaitosten osaamista sekä olemassa olevia kansallisia järjestelmiä. Maan käyttöönoton rajoittamiseen liittyviin tavoitteisiin suhtaudutaan varauksellisesti. Tarkemmin maaperän terveyslakiin liittyvää ennakkovaikuttamista käsitellään E-kirjeessä E 128/2022vp.

Muita maa- ja metsätalousministeriön priorisoimia aloitteita komission vuoden 2023 työohjelmassa ja työssä ovat esimerkiksi kestäviä ruokajärjestelmiä koskevan lainsäädännön kehittäminen, uusia genomimuokkaustekniikoita koskeva säädösehdotus, kasvien lisäysaineistojen tuottamiseen ja markkinoitiin liittyvä lainsäädäntöehdotus, metsien tilan seurantaa koskeva säädösehdotus ja EU:n säännöt hiilenpoiston sertifiointille.

Maa- ja metsätalousministeriön EU-toiminnan ja –vaikuttamisen suunnitelma vuodelle 2023 on kokonaisuudessaan kirjallisen asiantuntijalausunnon liitteenä.

LIITE Maa- ja metsätalousministeriön EU-toiminnan ja vaikuttamisen suunnitelma vuodelle 2023